

Leereenheid 4

Verpleegtechnisch handelen

(BG GHZ)

Kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg
(KD Maatschappelijke Zorg)

**Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Begeleider GHZ, NLQF/EQF niveau 3
(kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg)**

Gebaseerd op het profiel Begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25475, versie 2016 in het kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 79140.

Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

leereenheden behorend bij de kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg (BG GHZ)	B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de zorgvrager B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
2.	Individuele ondersteuning (BG GHZ)	B1-K1-W2: Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging B1-K1-W3: Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden B1-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
3.	Ondersteuning in de omgeving (BG GHZ)	P1-K1-W1: Ondersteunt en motiveert een groep zorgvragers bij activiteiten P1-K1-W2: Ondersteunt, informeert en adviseert de zorgvrager en naastbetrokkenen bij het behouden en stimuleren van de ontwikkeling B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
4.	Verpleegtechnisch handelen (BG GHZ)	P1-K1-W3: Voert verpleegtechnische handelingen uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
5.	Kwaliteitszorg (BG GHZ)	B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg P1-K1-W4: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Onderstaand keuzedeel is door Calbris in een eenheid omgezet. Vooralsnog is dit blijven staan om de noodzaak van keuzedelen met een omvang van 720 SBU niet te vergeten.

Leereenheden behorend bij de keuzedelen van de kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg		
1.	Begeleiden van zorgvragers met niet-aangeboren hersenletsel	D1-K1-W1: Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-zorgvrager en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking D1-K1-W3: Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt D1-K1-W4: Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt
Generieke eisen van het kwalificatiedossier (geen leereenheden)		
1.		Nederlandse taal en rekenen (3f), Engels lezen en luisteren B1, gesprekken voeren, spreken en schrijven A2
2.		Loopbaan en burgerschap

Verantwoordingsinformatie en bronnen

Deze eenheden zijn tot stand gekomen met medewerking van het werkveld en betrokken onderwijsinstellingen. Het voorziet in een behoefte vanuit het werkveld om bij te dragen aan verdere professionalisering van werknemers in de Gehandicaptenzorg en werkenden verder te helpen in hun loopbaanontwikkeling. Het draagt bij aan het in beeld brengen van bestaande kwaliteiten en wat iemand nog zou kunnen leren. De eenheden zijn gebaseerd op de Competentiebox van de Gehandicaptenzorg, waarvan ook de kwalificatiedossiers zijn afgeleid.

Bronnen

- ABC Landelijk competentieprofiel voor beroepskrachten (niveau ABC) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg
- Kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg van SBB, profiel Begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25475, versie 2016

Beroepsproducten

Diverse beroepsproducten komen in aanmerking voor het aantonen van de leeruitkomsten in deze eenheid, namelijk:

1. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg bevoegd en bekwaam is om onderstaande verpleegtechnische handelingen uit te voeren, volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen en wettelijke kaders (actueel diploma/certificaat medicatietraining en EHBO).
2. Hiermee dienen de volgende verpleegtechnische handelingen te worden aangetoond:
 - Medicijnen (doseren) checken, registreren, distribueren;
 - Medicijnen toedienen, oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen;
 - Eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken.
3. Bewijs dat de begeleider gehandicaptenzorg een verpleegtechnische handeling heeft voorbereid en heeft uitgevoerd (bv. aftekenlijsten, rapportages – afgetekend door BIG-geregistreerde functionaris).
4. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg een verpleegtechnische handeling evalueert (bv. mailcorrespondentie, functioneringsverslag, notulen).
5. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg zijn/haar werkzaamheden op het gebied van verpleegtechnische handelingen afstemt met betrokkenen (bv. notulen, overdrachten, rapportages).
6. In het cgi kan worden doorgevraagd over of en hoe de begeleider gehandicaptenzorg zich een beeld vormt van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de zorgvrager, voor hij/zij¹ een verpleegtechnische handeling uitvoert.
7. In het cgi kan worden doorgevraagd over het door de begeleider gehandicaptenzorg handelen volgens protocollen en voorschriften en met in acht nemen van wettelijke kaders. Tevens kan in het cgi worden doorgevraagd over de inzet van controlesystemen door de begeleider gehandicaptenzorg en het tijdig inschakelen van deskundigen, indien noodzakelijk.

Typering van het beroep

Begeleiders gehandicaptenzorg zijn ambulant en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke

¹ Daar waar in de tekst 'zij' staat wordt ook hij 'bedoeld'

opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de begeleider gehandicaptenzorg werkt, is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- zorgvragers² van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke beperking;
- zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerend voor begeleider gehandicaptenzorg is dat ze zorg en ondersteuning biedt aan mensen van alle leeftijden met verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperkingen. Zij heeft hierbij aandacht voor verschillende soorten problemen, namelijk:

- problemen die het gevolg van een beperking of ziekte zijn;
- problemen die door het leven zijn ontstaan maar die door de beperking of ziekte zijn vergroot;
- problemen die het gevolg zijn van het zorgsysteem.

De begeleider gehandicaptenzorg richt zich afhankelijk van de zorgvrager en de situatie op het leren leven met de beperking, het behouden of vergroten van de eigen regie, het bevorderen van het welbevinden (kwaliteit van leven) en/of het zo veel mogelijk voorkomen van ongemak. Zij is initiatiefrijk, hoffelijk, creatief en treedt handelend op in complexe en weinig stabiele situaties. Zij gaat professioneel om met haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en moeilijke situaties. Zij geeft goed haar grenzen aan, zowel naar de zorgvrager als naar zichzelf.

Beroepshouding

Werken in de gehandicaptenzorg betekent direct werken met zorgvragers. Hierbij speelt de begeleider gehandicaptenzorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de begeleider gehandicaptenzorg:

- Betrokken
- Empathisch
- Assertief
- Representatief
- Integer zijn

De begeleider gehandicaptenzorg werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Complexiteit

De begeleider gehandicaptenzorg beschikt over kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen bij

² De term zorgvrager wordt gebruikt voor cliënt, patiënt.

het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Bij deze zorgvragers komen vaak psychiatrische en/of psychosociale en/of gedragsproblematiek voor. Zij maakt gebruik van kennis van de mogelijkheden van de zorgvrager en naastbetrokkenen³ en haar kennis van de doelgroepen, kennis van behandelingen en medicijnen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden en het gebruik van standaardprocedures en methoden in complexe situaties sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de zorgvrager(en) en wordt de kwaliteit van leven, zelfredzaamheid en eigen regie en maatschappelijke participatie indien mogelijk vergroot in samenwerking met de zorgvrager, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De begeleider gehandicaptenzorg werkt regelmatig alleen in complexe situaties waar (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de zorgvragers en in (ondersteunings-)vragen veelvuldig voorkomen. Zij moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Zij schakelt indien nodig flexibel van begeleidingsmethodiek en/of communicatietechniek, waardoor zij afwisselend vraaggerichte zorg en ondersteuning, aanbodgerichte zorg en ondersteuning en soms zelfs bemoeizorg verleent. Zij vervult haar taken ook in stand-alone situaties.

³ De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, cliëntsysteem en directe naasten.

4 Verpleegtechnisch handelen (BG GHZ)

Titel van de kwalificatie	Begeleider gehandicaptenzorg
Titel van de leereenheid	4 Verpleegtechnisch handelen (BG GHZ)
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	3

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>4.1 Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling</p> <p>4.2 Voert een verpleegtechnische handeling uit</p> <p>4.3 Evalueert de verpleegtechnische handeling(en)</p> <p>4.4 Stemt de werkzaamheden af</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken. <p><u>Materialen en middelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft brede kennis van medicatie, toedieningswijzen en effecten. <p><u>Theorieën, methoden, processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van anatomie, fysiologie en pathologie. 	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen. • Kan kennis van branchespecifieke methodieken toepassen. • Kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen. • Kan klinisch redeneren toepassen. • Kan kennis van actuele classificatiesystemen toepassen • Kan kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen. • Kan kennis van lichamelijke en psychosociale beperkingen en ontwikkelingsachterstanden toepassen. 	<p>De begeleider gehandicaptenzorg biedt zelfstandig en in teamverband zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden met betrekking tot verzorging, begeleiding en ondersteuning van de zorgvrager en voor het bekwaam uitvoeren van verpleegtechnische handelingen. Ze maakt vaak deel uit van een (multidisciplinair) team dat als geheel betrokken is bij de ondersteuning van de zorgvrager of groep zorgvragers, maar werkt ook solistisch. Tijdens haar werk moet ze wel terug kunnen vallen op collega's bij bijvoorbeeld extreme agressie van zorgvrager of naastbetrokkenen. De begeleider gehandicaptenzorg werkt meestal onder regie en</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Kan omgaan met protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu. • Kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en – protocollen. • Kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten. <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep. • Kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. • Kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening. • Kan stemmingswisselingen en –stoornissen herkennen en hierop anticiperen. <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan reflectievaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p>	<p>eindverantwoordelijkheid van het team of van een functionaris van de organisatie. Relevante informatie, die ze tijdens haar werkzaamheden verkrijgt, geeft ze door aan haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en collega's.</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Kan de gezondheidstoestand en veranderingen daarin observeren, signaleren en rapporteren. • Kan op de computer werken met zorginformatiesystemen. <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, preverbaal en lichaamstaal) passend bij de wensen en mogelijkheden van de zorgvrager. 	
--	--	--	--

4.1 Activiteit	Leerresultaat
Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling	De begeleider gehandicaptenzorg kent de gemaakte afspraken over de uit te voeren verpleegtechnische handeling(en) en wat de zorgvrager van haar verwacht. Ze weet wat ze van de zorgvrager kan verwachten tijdens het uitvoeren van de handeling(en).
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
Voordat de begeleider gehandicaptenzorg de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de zorgvrager. Ze controleert zo nodig de vitale functies. Ze creëert de voorwaarden waardoor ze de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren. Ze stemt af op de zorgvrager en neemt vooraf en tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handeling(en) bijvoorbeeld angst en onzekerheid weg door uitleg over wat, waarom en hoe ze de handeling(en) uitvoert.	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vormt zich snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de zorgvrager; • legt op een begrijpelijke manier uit wat ze doet en gaat discreet om met gevoelige zaken.

(Ethisch en integer handelen, vakdeskundigheid toepassen)	
4.2 Activiteit	Leerresultaat
Voert een verpleegtechnische handeling uit	De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving uitgevoerd.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>De begeleider gehandicaptenzorg⁴ voert, daar waar het voorkomt, verpleegtechnische handelingen uit binnen haar bevoegdheden en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften. Zij observeert de gezondheidstoestand van de zorgvrager, signaleert wijzigingen en bijwerkingen en rapporteert deze.</p> <p>Zij beheerst de volgende de verpleegtechnische handelingen die zij moet beheersen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medicijnen (dosering) checken, registreren, distribueren. • Medicijnen toedienen, oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen. • Eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken. <p>(Vakdeskundigheid toepassen, materialen en middelen inzetten, instructies en procedures opvolgen)</p>	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert alleen verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is; • kiest de geschikte materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders, waaronder de wet BIG; • gebruikt materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen effectief, efficiënt, zorgvuldig en veilig; • voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; • schakelt zo nodig de arts (of leidinggevende) tijdig in.
4.3 Activiteit	Leerresultaat
Evalueert verpleegtechnische handelingen	De verpleegtechnische handeling is geëvalueerd.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De begeleider gehandicaptenzorg reflecteert op haar eigen handelen in gesprekken met haar leidinggevende en collega's.	De begeleider gehandicaptenzorg:

⁴ De hier beschreven handelingen en prestatie-indicatoren vormen steeds één geheel met elke hierna volgende, afzonderlijke verpleegtechnische handeling en prestatie-indicatoren.

(Leren)	<ul style="list-style-type: none"> • reflecteert op haar handelen en de effecten ervan in relatie tot de eigen normen, de normen van de beroepsgroep en de visie, richtlijnen en protocollen van de eigen organisatie. • vraagt actief om feedback, ziet fouten onder ogen en als een kans om te leren.
---------	---

4.4 Activiteit	Leerresultaat
Stemt werkzaamheden af met betrokkenen	Werkzaamheden onderling zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De begeleider gehandicaptenzorg neemt deel aan voor de afstemming relevante overlegvormen. Ze stemt haar werkzaamheden af met collega's, leidinggevende, met betrokkenen van andere disciplines en vanuit (aanverwante) bedrijven/instellingen. Daarbij bespreekt ze de verdeling van de taken.	De begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • voert tijdig en regelmatig overleg met alle betrokkenen; • formuleert duidelijke en haalbare doelen in het overleg; • bouwt professioneel aan optimale samenwerking met alle betrokkenen.
(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren)	
Zij houdt rekening met mogelijkheden, eisen, prioriteiten, wensen, behoeftes en verwachtingen van betrokkenen en de daaruit voortvloeiende consequenties. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt ze een compleet beeld van de uit te voeren verpleegtechnische handelingen. Zij past haar aanpak aan als blijkt dat dit nodig is. Daarnaast bespreekt ze eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt ze naar mogelijkheden deze op te lossen.	De begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • is tijdens overleg in staat meerdere gespreksdoelen na te streven; • staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen; • houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit; • streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten.
(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren, relaties bouwen en netwerken, overtuigen en beïnvloeden)	